

Κοινωνική Πολιτική

Τόμ. 6 (2016)

Εθνικό Σχέδιο Δράσης και Προτάσεις Αντιμετώπισης του Trafficking στην Ελλάδα

Στέφανος Κόφφας, Ευθυμία Πάττα, Γιώργος Ασπρίδης, Ιωάννης Παπαδημόπουλος, Λάμπρος Σδρόλιας

doi: [10.12681/sp.10884](https://doi.org/10.12681/sp.10884)

Copyright © 2016, Στέφανος Κόφφας, Ευθυμία Πάττα, Γιώργος Ασπρίδης, Ιωάννης Παπαδημόπουλος, Λάμπρος Σδρόλιας

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κόφφας Σ., Πάττα Ε., Ασπρίδης Γ., Παπαδημόπουλος Ι., & Σδρόλιας Λ. (2017). Εθνικό Σχέδιο Δράσης και Προτάσεις Αντιμετώπισης του Trafficking στην Ελλάδα. *Κοινωνική Πολιτική*, 6, 110–129. <https://doi.org/10.12681/sp.10884>

Εθνικό Σχέδιο Δράσης και Προτάσεις Αντιμετώπισης του Trafficking στην Ελλάδα

Στέφανος Κόφφας

Λέκτορας, Πανεπιστήμιο Frederick Κύπρου

Ευθυμία Πάττα

Κάτοχος ΜΔΕ, ΤΕΙ Θεσσαλίας

Γιώργος Ασπρίδης

Αναπληρωτής Καθηγητής, ΤΕΙ Θεσσαλίας

Ιωάννης Παπαδημόπουλος

Καθηγητής, ΤΕΙ Θεσσαλίας

Λάμπρος Σδρόλιας

Καθηγητής, ΤΕΙ Θεσσαλίας

Περίληψη

Στη συγκεκριμένη εργασία γίνεται προσπάθεια να εξεταστεί και να αναλυθεί το trafficking ως προς την εθνική πολιτική διαχείρισης στην Ελλάδα, τις ιδιαιτερότητές του, εξειδικεύοντας και εστιάζοντας κυρίως στην εφαρμογή προσανατολισμένων σε έργα (projects) οργανωτικών διαρθρώσεων και στρατηγικών διαδικασιών, ως την αναγκαία επιλογή- προϋπόθεση για την αντιμετώπιση του μείζονος αυτού κοινωνικού προβλήματος. Ως κύριο στοιχείο ανάλυσης περιγράφεται η οργανωμένη προσπάθεια του κράτους, το οποίο λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του trafficking στην Ελλάδα, των συγκεκριμένων δομών και προγραμμάτων που υπάρχουν, να εφαρμόσει μια αποτελεσματική πολιτική αντιμετώπισης του φαινομένου. Στη βάση των εφαρμοζόμενων αυτών πρακτικών αντιμετώπισης, καταδεικνύονται μέσω της SWAT ανάλυσης τα αδύνατα σημεία τους και προτείνονται μια σειρά παρεμβάσεων διοικητικής και οργανωτικής φύσεως. Σημαντικό στοιχείο των προτεινόμενων αλλαγών αποτελεί ο συντονισμός και η επικοινωνιακή πολιτική μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του φαινομένου εμπορίας προσώπων στην Ελλάδα καθώς και τις ελλείψεις των υπάρχουσών δομών.

Λέξεις Κλειδιά: Εμπορία προσώπων, Ελλάδα, εθνική πολιτική διαχείρισης, πρακτικές αντιμετώπισης, οργανωτικές διαρθρώσεις και στρατηγικές διαδικασίες, επικοινωνιακή πολιτική.

ABSTRACT

The current paper endeavours to investigate and analyze trafficking in regard to the national management policy of Greece and its particularities, by specializing and focusing, primarily, on the application of project-oriented organizational restructuring and strategic processes, as a necessary choice/requisite to address this major social problem. A primary element of the analysis is the description of the organized effort of the state to implement an effective policy to address the phenomenon by taking into account the characteristics of trafficking in Greece, and the existing structures and programmes. The weak points of the practices applied are highlighted by using SWAT analysis and a series of administrative and organizational interventions are proposed. An important element of the proposed changes is the coordination and communication among the parties involved, while considering the characteristics of human trafficking in Greece, as well as the deficiencies of the existing structures.

Keywords: Trafficking, Greece, national policy, management practices, organizational structures and strategic processes, communication policy.

1. Εισαγωγή

Το trafficking δεν υπάρχει ως φαινόμενο σε συγκεκριμένες μόνον χώρες, αλλά είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο το οποίο πλήττει τις χώρες προέλευσης, τις χώρες μεταφοράς και προορισμού (Emke-Pouloroulou, 2001). Εκτός από τα άμεσα θύματα του, έχει αντίκτυπο σε εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους παγκοσμίως και θεωρείται έγκλημα το οποίο καταπατά τα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών, ομάδες ευάλωτες στο φαινόμενο αυτό, εξαναγκάζοντάς τους όχι μόνο στην σεξουαλική εκμετάλλευση- εκπόρνευση αλλά και σε μια χειρότερη μορφή εκμετάλλευσης, κυρίως για τα παιδιά, που αφορά στη δουλεία, το εμπόριο βρεφών καθώς και την αφαίρεση- εμπόριο οργάνων (Εμπορία των ανθρώπων – Trafficking, 2012).

Στην Ελλάδα έχει σημειωθεί αρκετή πρόοδος από τις αρχές του 1990 από τότε που το θέμα βρίσκεται στη διεθνή επικαιρότητα ασφαλείας. Νέοι νόμοι έχουν θεσπιστεί, η άγνοια όσον αφορά το θέμα έχει αρθεί αρκετά, οι αρχές του κράτους εκπαιδεύονται. Ο ρόλος των οργάνων ασφαλείας πλέον τείνει να είναι πρώτα η καταπολέμηση της διακίνησης και της εμπορίας σαρκός. Οι διωκτικές και δικαστικές αρχές θέτουν ως προτεραιότητά τους κυρίως να ασκήσουν δίωξη στους σωματέμπορες και να προστατεύσουν τα θύματα. Ένα εξίσου σημαντικό καθήκον τους, αυτό της μη πρόκλησης αρνητικών επιπτώσεων στα άτομα που πέφτουν θύματα του ειδηχθούς αυτού οργανωμένου εγκλήματος, αρχίζει τα τελευταία χρόνια να τους απασχολεί. Σύμφωνα με την τελευταία ετήσια έκθεση (2014 σελ. 188) του Υπουργείου

Εξωτερικών των Η.Π.Α για τις προσπάθειες anti-trafficking, η θέση της Ελλάδας στη λίστα TIP από το 2007 έως και το 2014 κατατάσσεται στη θέση Tier 2, γεγονός που αναγνωρίζεται ως αλματώδη προσπάθεια. Όπως όμως τονίζεται στις προτάσεις της έκθεσης, υπάρχει ακόμη σημαντική πρόοδος που θα πρέπει να γίνει, αφού όπως επισημαίνεται θα πρέπει να βελτιωθούν οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες νομικής και δικαστικής συμβολής για τις διαφορετικές κατηγορίες εμπορίας προσώπων, παροχής προστασίας, υποστήριξης και διασφάλισης τους (<http://www.state.gov/documents/organization/226846.pdf>, σελ. 188)

Από την βιβλιογραφική μελέτη των ιδιαιτεροτήτων του φαινομένου στη χώρα μας προκύπτει ότι, διάφοροι παράγοντες είτε δομικοί που αφορούν την μη ύπαρξη ακόμη κατάλληλων υπηρεσιών, είτε οργανωτικοί σχετικά με τον συντονισμό δράσεων, την μη αλληλοεπικάλυψη καθηκόντων, ακόμη και της λανθασμένης νοοτροπίας, συνδυαζόμενη κάποιες φορές με την διαφθορά και την ξενοφοβία, αποτελούν τροχοπέδη στην εφαρμοζόμενη πολιτική εμπορίας προσώπων (Φραγκέτη και Κροκίδα 2014). Αν και ο σχεδιασμός και η υλοποίηση στοχευμένων δράσεων συνεχώς εμπλουτίζονται με τεχνογνωσία, συνεργασίες και καλές πρακτικές από το εξωτερικό, εντούτοις η αποτελεσματικότητα των δράσεων κατά του trafficking παρουσιάζεται μονοδιάστατη και αποσπασματική.

Ειδικότερα για το εθνικό σχέδιο δράσης αντιμετώπισης του trafficking στην Ελλάδα, μπορούμε εύκολα να συμπεράνουμε ότι, δεν έχει αναπτυχθεί ένα προσανατολισμένο πάνω σε έργα στρατηγικό σχέδιο, το οποίο να εφαρμόζεται, να ενημερώνεται στη βάση πολυδιάστατης ανάλυσης παραγόντων και να προσαρμόζεται στα δεδομένα της χώρας σύμφωνα με τις μεταβολές και τις εξελίξεις που παρουσιάζονται. Η ανάγκη βελτίωσης του σχεδιασμού και της αποτελεσματικότητάς του αποτελεί περαιτέρω αντικείμενο συζήτησης, για τον λόγο ότι, ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα είναι και η έλλειψη παράδοσης και κουλτούρας δια-τμηματικών και δια-κλαδικών συνεργασιών (Γραφείου παρακολούθησης και καταπολέμησης της εμπορίας και διακίνησης ανθρώπων, 2015). Για την υπέρβαση τέτοιων συμβατικών προβλημάτων δομών οργάνωσης των εμπλεκόμενων φορέων και υπηρεσιών που επωμίζονται το αντικείμενο της αντιμετώπισης του trafficking, προτείνεται ο καθορισμός ενός οργανωτικού σχήματος, που χρησιμοποιείται ευρέως στην επιστήμη της διοίκησης.

Συγκεκριμένα παρουσιάζονται συγκεκριμένες προτάσεις σχετικά με την χρήση πρακτικών και εργαλείων προσανατολισμένων σε έργα (projects) οργανωτικών διαρθρώσεων, ως απαντήσεις στα ερωτήματα υπέρβασης των υφιστάμενων δυσκολιών και προβλημάτων συντονισμού. Στα πλαίσια σχεδίων που ακολουθούν την διεπιστημονική προσέγγιση, αλλά και για την άρση των υφιστάμενων αδυναμιών (Κασιμάτη, 2003) εξετάζονται η χρήση α) των εργαλείων αξιολόγησης της κατάστασης καθώς και β) ένας συγκεκριμένος τρόπος σύζευξης των συμβαλλομένων μερών και των κύριων παραγόντων σε μια σύνθετη οργανωτική δομή. Η συμβολή των συγκεκριμένων εργαλείων κρίνεται σημαντική και αποσκοπεί στην βελτίωση του τρόπου συντονισμού με βάση την πολυδιάσταση του έργου, όπως και την ενδυνάμωση της επικοινωνιακής πολιτικής σε θέματα που σχετίζονται με το είδος συμμετοχής κάθε εμπλεκόμενου στην αντιμετώπιση του φαινομένου της εμπορίας και διακίνησης ανθρώπων.

Τα αποτελέσματα από τη χρήση του εργαλείου ανάλυσης αξιολόγησης της κατάστασης μας οδηγούν σε συγκεκριμένες προτάσεις σχετικά με την επικοινωνιακή πολιτική που θα πρέπει να εφαρμοστεί στην Ελλάδα για την αντιμετώπιση του trafficking, είναι να έτσι ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των πρακτικών αντιμετώπισης. Η ενδυνάμωση της επικοινωνιακής ποιότητας συνεπάγεται την επίτευξη ενός επιπέδου επικοινωνίας με στοχευμένες ομάδες, στις οποίες θα επικεντρωθεί εγκαίρως και αποτελεσματικά. Για το σκοπό αυτό κρίνεται απαραίτητη η ενίσχυση της υπάρχουσας εξειδικευμένης Γραμματείας, η οποία θα ασκεί ποιοτική επικοινωνιακή πολιτική σε θέματα καταπολέμησης της διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων στην Ελλάδα.

2. Μεθοδολογία

Η αποτελεσματικότητα του εθνικού σχεδίου δράσης ενάντια στο trafficking, στα πλαίσια της διεπιστημονικότητας, καλό είναι πέραν των ήδη υπαρχόντων μέτρων να κάνει χρήση και σύγχρονων εργαλείων ανάπτυξης έργου, όπως αυτά της αξιολόγησης της κατάστασης (SWAT analysis) και της οργανωτικής σύζευξης των κύριων παραγόντων (Matrix Organisation). Η χρήση της ανάλυσης αξιολόγησης μιας κατάστασης, προσπαθεί μέσα από ανάλυση των ευκαιριών και των απειλών, λαμβάνοντας υπόψη τα δυνατά και τα αδύναμα στοιχεία που υπάρχουν στο

συγκεκριμένο περιβάλλον, να προτείνει την λήψη μέτρων (www.epixeirein.gr). Ως επακόλουθο των συμπερασμάτων της SWAT analysis προτείνονται συγκεκριμένα μέτρα για την αντιμετώπιση των αδύναμων σημείων που έχουν καταδειχθεί, ακολουθώντας τον τρόπο οργάνωση και διαχείρισης έργων. Έτσι η οργανωτική διάρθρωση των προτάσεων μπορεί να επανασχεδιάζεται με βάση τμηματικές παρεμβάσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις παραμέτρους που χρησιμοποιούνται στην εφαρμογή προσανατολισμένων σε έργα (projects) οργανωτικών διαρθρώσεων και σύζευξης παραγόντων.

Η ουσία της προτεινόμενης Οργάνωσης αυτής (Matrix Organisation) είναι η σύζευξη τριών διαστάσεων, της εξειδικευμένης διάστασης έργου (Project Dimension), της υποστηρικτικής λειτουργικής διάστασης (Functional Dimension) και τέλος τη διάστασης της γεωγραφικής κατάτμησης σε ενιαίες επιχειρησιακές δραστηριότητες (Geographical Segmentation Dimension) (Burke, 1999). Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται τόσο η δημιουργία εξειδικευμένων ομάδων έργου (Project teams) που μπορούν να εμφανίζουν αποτελέσματα γρήγορα και μετρήσιμα, όσο και η ανάπτυξη και η στήριξη των εμπλεκόμενων ομάδων με νέες, αλλά και αναδιαρθρωμένες Διευθύνσεις. Αυτές θα είναι πλέον σε θέση, να διεισδύσουν στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής που τους ενδιαφέρει και να αντιμετωπίσουν ανάλογα τις ανάγκες διαχείρισης και λύσης των προβλημάτων που σχετίζονται με την διακίνηση και την εμπορία ανθρώπων.

Απώτερος στόχος της προτεινόμενης οργανωτικής δομής είναι να ενδυναμωθεί ο συντονισμός των δράσεων, η διαχειριστική διαδικασία και η επικοινωνιακή πρακτική έτσι ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της ασκούμενης πολιτικής ενάντια στο φαινόμενο της εμπορίας εμπορίας.

3. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του TRAFFICKING στην

Ελλάδα

3.1 Ορισμός του TRAFFICKING

Από το «Πρωτόκολλο των Ηνωμένων Εθνών για την Αποτροπή Καταστολή και τη Τιμωρία της Παράνομης διακίνησης Προσώπων με σκοπό τη Σεξουαλική και Οικονομική Εκμετάλλευση ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιών» εξάγεται ο διεθνής ορισμός του trafficking αναφερόμενος στη στρατολόγηση, τη μεταφορά, την

διακίνηση, την εγκατάσταση ή την παραλαβή προσώπων. Η εξαπάτηση, η χρήση βίας, η απειλή, η απαγωγή, η κατάχρηση εξουσίας και δύναμης από τα πρόσωπα που ασκούν τον έλεγχο οδηγούν τα αδύναμα και ευάλωτα θύματα να αποδεχθούν την προσφορά και τα οφέλη, οικονομικά ή άλλα, με σκοπό την εκμετάλλευση. Οι μορφές εκμετάλλευσης, εκτός από τη σεξουαλική, επεκτείνονται στην πορνεία, στη δουλεία με συνθήκες εξαναγκασμού για προσφορά υπηρεσιών και εργασίας καθώς και την αφαίρεση οργάνων. Αυτός ο ορισμός είναι γνωστός διεθνώς ως «Πρωτόκολλο του Palermo» (2000) ή «Πρωτόκολλο του Trafficking» (Βαρτελάτου, 2013, σελ.1).

3.2 Στοιχεία και ιδιαιτερότητες του TRAFFICKING στην Ελλάδα

Σύμφωνα με δημοσιοποιημένα στοιχεία του Υπουργείου Δημόσια Τάξης, διαφαίνεται ότι για την Ελλάδα η κύρια πηγή προμήθειας ανθρώπινου δυναμικού για τις παράνομες οργανώσεις διακίνησης είναι οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Δευτερεύουσα πηγή προμήθειας, αποτελούν χώρες των Βαλκανίων, όπως η Ρουμανία, η Βουλγαρία και η Αλβανία καθώς και χώρες της Ασίας και της Αφρικής. Τα θύματα από τις χώρες που αναφέρθηκαν παραπάνω διακινούνται σε όλες τις μορφές που εκδηλώνεται το «Trafficking». Από τη δεκαετία του 1990 και έπειτα, όπως αναφέρουν επίσημα στοιχεία, σημαντικός αριθμός γυναικών από τις χώρες αυτές έχουν πουληθεί στην Ευρώπη, στη Μέση Ανατολή καθώς και στην Ιαπωνία αποσκοπώντας στην σεξουαλική τους εκμετάλλευση (Λάγγαρης, 2008).

Δύο είναι οι σημαντικές οδοί διακίνησης στη χώρα μας, με προορισμό κυρίως την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η πρώτη διαδρομή γίνεται στο χώρο των Βαλκανίων όπου τα θύματα διακινούνται από την Σλοβενία, την Ουγγαρία, την Ελλάδα και την Ιταλία, απ' όπου διανέμονται στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη δεύτερη διαδρομή, τη διαδρομή της Ανατολικής Μεσογείου, οι επιλεγόμενες χώρες για τη διακίνηση των θυμάτων, είναι η Τουρκία, η Βουλγαρία, η Ρουμανία και η Ελλάδα (Ραπανικολαου, 2008; Konrad, 2002; Jeong-Yeoul, 2010).

Όσον αφορά την ίδια την Ελλάδα η παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων γίνεται κυρίως για την εκμετάλλευσή τους μέσω της πορνείας. Τα άτομα αυτά αποτελούν αντικείμενο εκμετάλλευσης πολύ ευκολότερα, καθότι στην πλειοψηφία τους είναι νεαρές γυναίκες, και ανήλικα κορίτσια ή και σε μικρότερο αριθμό νεαρά αγόρια, που αδυνατούν να φέρουν σοβαρό βαθμό αντίστασης στους διακινητές τους.

Για την συγκεκριμένη μορφή του Trafficking ο όρος της σεξουαλικής εκμετάλλευσης δεν αποδίδει πλήρως την αληθινή διάσταση του φαινομένου. Κι αυτό διότι τα εξαναγκαστικά εκδιδόμενα θύματα υφίστανται την διπλή μορφή του όρου, με τον πελάτη από τη μια, να τα εκμεταλλεύεται σεξουαλικά και τον διεθνή σωματέμπορο από την άλλη, να εκμεταλλεύεται τη σεξουαλικότητά τους αυτή με σκοπό το οικονομικό όφελος (Λάζος, 2002, σελ.127).

Περαιτέρω από τα στοιχεία των αρμοδίων αρχών επιβολής του νόμου διαφαίνεται, ότι και στην Ελλάδα δρουν μεγάλα διεθνή δίκτυα ως καλά οργανωμένες επιχειρήσεις στην βιομηχανία της διεθνικής σωματεμπορίας, τα οποία πολλές φορές τυγχάνουν και πολιτικής κάλυψης, έχοντας σημαντική οικονομική επιφάνεια στις χώρες προέλευσης, στις ενδιάμεσες χώρες-περάσματα και στις τελικές χώρες προορισμού (Ελληνική Αστυνομία, 2004, σελ. 10-14, και σελ. 26-27). Στις εγκληματικές ομάδες, τόσο στις χώρες προέλευσης, διέλευσης, όσο και στις χώρες προορισμού ορίζονται υπεύθυνα άτομα ή και ομάδες για τα διάφορα στάδια της διακίνησης όπως για τη στρατολόγηση και τον τρόπο μεταφοράς στις χώρες προέλευσης και τον έλεγχο, την χειραγώγηση, την εκπόρνευση, τη διαφθορά κρατικών υπαλλήλων. Τα τοπικά δίκτυα των μεσαζόντων που συνεργάζονται με τους διακινητές είναι επιφορτισμένα με την εξεύρεση του τρόπου μεταφοράς, τους συνοδούς και τον τόπο διαμονής των ατόμων αυτών. Πολλές επιχειρήσεις και γραφεία καλύπτονται από τα νομικά πλαίσια ενώ στην πραγματικότητα συνεργάζονται με τις εγκληματικές ομάδες της διακίνησης. Τέτοιες επιχειρήσεις είναι κάποια ταξιδιωτικά γραφεία, γραφεία εξεύρεσης εργασίας, πρακτορεία μοντέλων, γραφεία αναζήτησης συντρόφου με σκοπό το γάμο και άλλα. Πλήθος «νόμιμων» επιχειρήσεων είναι επίσης μέρη του κυκλώματος για την εκμετάλλευση των ατόμων που διακινούνται καθώς αυτά προωθούνται σε διάφορες βιοτεχνίες κατασκευής ρούχων, σε οικοδομικές επιχειρήσεις, σε διάφορα κέντρα διασκέδασης, σε αγροτικές εργασίες κλπ. (Δεσφινιώτου, 1999, σελ. 9-10).

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται επίσης μεγάλη διόγκωση του φαινομένου του «Trafficking» σχετικά με την εκμετάλλευση ανήλικων ασυνόδευτων αλλοδαπών παιδιών, αλλά και της εμπορίας βρεφών. Τα παιδιά-θύματα, όντας ανίσχυρα λόγω της ηλικίας τους και ανίκανα να αντιδράσουν, προωθούνται στη βιομηχανία του σεξ, στην επαιτεία, σε άλλες μικροδουλειές, στη διακίνηση ναρκωτικών αλλά και στο εμπόριο

οργάνων. Τα αποτελέσματα αυτών των συνθηκών διαβίωσης των ανήλικων είναι πρόδηλα όσον αφορά την προσωπική τους ψυχική υγεία, την σωματική – φυσική και συναισθηματική τους ακεραιότητα. Στον καθημερινό αγώνα επιβίωσης κατά την συμβίωσή του με τους ενήλικους «δουλεμπόρους» το μέλλον τους είναι συνήθως προδιαγεγραμμένο, δυσοίωνα και αρκετές φορές καταλήγει μακάβριο (Κόφφας, 2011, σελ.8). Το εμπόριο βρεφών γίνεται συνήθως με «παρένθετες μητέρες», που κατάγονται συνήθως από χώρες γείτονες με την Ελλάδα (Αλβανία, Βουλγαρία, Ρουμανία) και πληρώνονται από 1.500 – 3000 €. Για τα ζευγάρια που ενδιαφέρονται να υιοθετήσουν, το κόστος ανέρχεται στο ύψος των 10.000-20.000 €. Υπήρξαν επίσης περιπτώσεις που οι διακινητές μετέφεραν στην Ελλάδα τις έγκυες γυναίκες για να γεννήσουν πρόωρα τα κυοφορούντα βρέφη ώστε να ελαχιστοποιήσουν τα έξοδα διαβίωσης των γυναικών αυτών, ως εγκύων (Λάγγαρης, 2008).

3.3 Παράγοντες - αίτια εμφάνισης του TRAFFICKING στην Ελλάδα

Τα αίτια του trafficking εξηγούνται/οφείλονται κατά κύριο λόγο σε πολιτισμικούς και κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες και ερμηνεύονται κατά ένα μέρος από τις μίζερες συνήθειες που επικρατούν στις χώρες προέλευσης, και κατά δεύτερο μέρος από τις συνθήκες εκμετάλλευσης που επικρατούν στις χώρες διακίνησης και προορισμού των θυμάτων. Έτσι η ανάπτυξη μεταναστευτικών και προσφυγικών ρευμάτων ως αποτέλεσμα αντικειμενοτρόπων (κοινωνικο-πολιτική πραγματικότητα, υποβαθμισμένη θέση της γυναίκας κ.λπ.) και υποκειμενοτρόπων συνθηκών ζωής στις διάφορες χώρες αποτελούν την εύκολη λεία στα εγκληματικά δίκτυα της παράνομης διακίνησης ανθρώπων (Ταμιχτσής, 2008, σελ.4). Για την χώρα μας σημαντικοί παράγοντες, που διαδραματίζουν ρόλο στην αλυσίδα διακίνησης ανθρώπων είναι οι παρακάτω:

- Διαφορές στην ανάπτυξη των κρατών, οικονομικές και κοινωνικές ανεπάρκειες.

Οι διαφορές ως προς το επίπεδο και την ποιότητα ζωής που υπάρχουν ανάμεσα στη χώρα προέλευσης και στη χώρα προορισμού, αποτελούν συχνά τη ρίζα του κακού συγκεκριμένων μεταναστευτικών ροών, οι οποίες εμπλέκονται με το trafficking. Η γρήγορη αύξηση του πληθυσμού, η διόγκωση των γεωγραφικών, οικονομικών, πολιτικών και κοινωνικών ανισοτήτων, η ελλιπής πρόσβαση-επάρκεια σε αγαθά και υπηρεσίες, συνδυαζόμενη με την αναζήτηση καλύτερων και ποιοτικά προσφορότερων

συνθηκών διαβίωσης, ευθύνονται για πολλούς «φυγάδες» και άτομα απολεσθέντα (IOM, 2000; Mc Kinley et.al., 2001, p.69; Salt, 2000, p.6). Πολλές γυναίκες αναφέρουν πως το κίνητρο για μετανάστευση και η «προθυμία» τους να ρισκάρουν ως θύματα του trafficking προκύπτει από την επιθυμία τους να ζήσουν μια πιο ασφαλή και δίκαιη κοινωνική κατάσταση από αυτή που ζουν στις χώρες τους. Μια ζωή μακριά από την κοινωνική και πολιτιστική πίεση στις χώρες όπου ζουν. Ένα είδος «αναγκαστικής επιλογής» στη συνολική ένδεια και απογοήτευση που ζουν (Davies σε Ταμιχτσής, 2008, σελ.5). Το όνειρο μιας καλύτερης ζωής καθιστά αρκετές γυναίκες και ανήλικους ευάλωτους, που θυματοποιούνται εύκολα από τους μαστροπούς.

- Η φτώχεια

Η φτώχεια σχετίζεται με συγκεκριμένες καταστάσεις άμεσα συνδεδεμένες με την θυματοποίηση των ατόμων. Είναι συνυφασμένη και σχετίζεται με μονογονεϊκές οικογένειες, με την ανεργία, το χαμηλό εισόδημα, την ελλιπή εκπαίδευση (Williams, 1997b, p.161), αλλά και την ευρύτερη κοινωνική αποεπένδυση από άποψη πολιτικών και αντίστοιχων προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας σε κάθε χώρα. Γυναίκες, οι οποίες αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα στις χώρες προορισμού (οικονομικά, διαζύγια, ανατροφή παιδιών κ.λπ.) φαίνεται να επιλέγουν αυτή την επί πληρωμή προσφορά σεξ μακριά από τα σπίτια τους, μετά τη λήξη της οποίας επιθυμούν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους και να αρχίσουν την «κανονική» ζωή. Ο καλύτερος προορισμός είναι η μεγάλη πόλη, όπου η αγορά του σεξ είναι ευρύτερη και είναι ευκολότερο να κρατηθεί η ανωνυμία. Ένας επιπλέον παράγοντας που σχετίζεται με τα κυκλώματα διακινητών και προσιδιάζει στην οργάνωση της πορνείας είναι η «υποχρεωτική» αλλαγή της θέσης εργασίας των γυναικών που εργάζονται στην πορνική αγορά ως αποτέλεσμα της ζήτησης των πελατών σεξουαλικών υπηρεσιών για να μη νιώθουν βαριεστημένοι (Ταμιχτσής, 2008, σελ.4-5).

- Παράγοντες πολιτιστικής φύσεως

Ορισμένοι πολιτιστικοί παράγοντες συμβάλουν σημαντικά στην αναπαραγωγή συμπεριφορών ανισότητας, διακρίσεων και ασυναίσθητα αρκετές φορές παρεκκλίνουσας νοοτροπίας. Τέτοιες είναι οι συμπεριφορές διάκρισης και πατριαρχικές οπτικές μεταξύ των δύο φύλων, οι οποίες εντείνουν την πεποίθηση ότι ένας βασικός λόγος είναι η παροχή ικανοποίησης από το θηλυκό προς το αρσενικό, μεταξύ άλλων και σεξουαλικά (Emke-Poulouropoulou, 2001; Beare, 1997, pp.21-22).

Στις περισσότερες αναπτυγμένες κοινωνίες η χωρίς μέτρο δύναμη της χρήσης του χρήματος, οδήγησε στην εμπορευματοποίηση της ζωής σε όλες της τις πτυχές, ξεπερνώντας όρια και ηθικές αναστολές. Η εμπορευματοποιημένη λογική των σημερινών συμπεριφορών απενοχοποίησε τον αγοραστή υπηρεσιών στις επιχειρήσεις του σεξ, εξοβέλισε την ντροπή και καθιέρωσε την ασυνείδητη και άκριτη συμμετοχή του στην συνέχιση της εκμετάλλευσης του θύματος. Κι αυτό διότι ο αγοραστής σεξουαλικών υπηρεσιών από τις εξαναγκαστικά εκδιδόμενες γυναίκες με την αγοραστική του δύναμη φροντίζει για την εξασφάλιση της ζήτησης γυναικών θυμάτων του trafficking από τους δράστες, ως ο τελικός αποδέκτης του προϊόντος της συναλλαγής. Αν δεν υπήρχε η ζήτηση από τους πελάτες, δεν θα ήταν αναγκαία και η ύπαρξη της προσφοράς από το κύκλωμα που τους τροφοδοτεί.

- Κενά ή μη εφαρμογή της νομοθεσίας και διαφθορά

Η εφαρμογή των νομικών κειμένων των διεθνών οργανισμών που αναφέρονται στην εκμετάλλευση και εμπορία γυναικών και παιδιών, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη συνεργασία που δείχνουν οι εθνικές κυβερνήσεις. Διαπιστώνεται πως τα κράτη «εξαγωγείς» των θυμάτων είτε δεν έχουν συνείδηση του προβλήματος είτε δεν θέλουν να το αναφέρουν, ενώ οι χώρες εισαγωγής δεν φαίνονται πρόθυμες να εφαρμόσουν τις συμβάσεις που έχουν υπογράψει ή να εκσυγχρονίσουν τις νομοθεσίες τους αναφορικά με το πρόβλημα (Εμκε - Πουλοπούλου, 2000, σελ.370). Στην περίπτωση της Ελλάδας η θέση των δικαστηρίων είναι δεινή αφού και η νομοθεσία ξεπερνιέται γρήγορα από τις παγκόσμιες εξελίξεις και η επιβολή των ποινών στα συγκεκριμένα εγκλήματα είναι δύσκολη για λόγους όπως, ότι οι μάρτυρες είναι αμφισβητήσιμοι, ο πελάτης είναι αόρατος και η γυναίκα-θύμα φοβάται για διάφορους λόγους (παράνομη, γνώση γλώσσας, εκφοβισμού και απειλές κ.λπ.) να παραστεί στη δίκη, αν μέχρι τότε δεν έχει απελαθεί (Ταμιχτσής, 2008, σελ.10). Επιπλέον δεν πρέπει να παραβλέπεται και το φαινόμενο της κρατικής διαφθοράς με την μορφή του πλημμελούς ελέγχου αλλά και της κοινωνικής ιδιοτέλειας ως νοσηρή νοοτροπία διαπλοκής, παράγοντας που εκτρέφει και διαιωνίζει το trafficking. Μιας διαφθοράς η οποία εκδηλώνεται είτε με την ενεργητική της μορφή (συμμετοχή, συνέργεια και κάλυψη) είτε με παθητικό τρόπο (πλημμελή καθήκοντα, παράλειψη, αδιαφορία) από τους διάφορους φορείς, οι οποίοι εμπλέκονται σε θέματα έκδοσης και θεώρησης αδειών, συνοριακού ελέγχου, εφαρμογής και τήρησης των νομικών κανόνων (Ελευθεροτυπία, 2002 και 2004, Έθνος 1995).

- Η γεωγραφική θέση της Ελλάδας ως σύνορο της Ευρώπης

Η Ελλάδα ως σταυροδρόμι μεταξύ Ανατολής και Δύσης καθώς και με την ιδιότητά της επίσης, ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συντελούν σημαντικά ώστε να αποτελεί χώρα-οδό διέλευσης μεταναστευτικών ροών και ταυτόχρονα και χρήστης των 'υπηρεσιών' του trafficking. Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, το μεγαλύτερο ποσοστό 80% του εμπορίου ανθρώπων, είναι γυναίκες ξένων χωρών και ως επί το πλείστον για σκοπούς σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Το Υπουργείο εκτιμά ότι 1 στους 4 Έλληνες, καταφεύγει στις σεξουαλικές υπηρεσίες των θυμάτων του trafficking (Ξυγκάκη και Σαμαντούρα 2013, σελ.33-35; Βαρτελάτου, 2013). Αυτό που επιπλέον καταγράφεται είναι και η μεγάλη διόγκωση του φαινομένου του «Trafficking» σχετικά με την εκμετάλλευση από το εμπόριο βρεφών, το οποίο αποφέρει τεράστια κέρδη στα κυκλώματα διακίνησης δεδομένου ότι έχει αυξηθεί η ζήτηση παιδιών Εκτός από τους ενήλικες που εξαναγκάζονται σ' αυτές τις μορφές δουλικής εκμετάλλευσης, τελευταία η εισροή στη χώρα μας μεγάλου αριθμού ανήλικων ασυνόδευτων αλλοδαπών παιδιών για τον ίδιο σκοπό, έχει προσλάβει πολύ μεγάλες διαστάσεις (Λάγγαρης, 2008).

4. Εθνικό σχέδιο δράσης και επιμέρους πολιτικές ενάντια στη διακίνηση και εμπορία προσώπων και η κριτική αξιολόγησή τους (SWOT ανάλυση)

Το 2013 το Υπουργείο Δικαιοσύνης και η Γενική Γραμματεία διαφάνειας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων έδωσαν στην δημοσιότητα το αναθεωρημένο εθνικό σχέδιο δράσης κατά της βίας των γυναικών, των παιδιών και του trafficking. Το σχέδιο αυτό σε συνέχεια του προηγούμενου σχεδίου του έτους 2009 είναι ένας οδικός χάρτης με τον οποίο «δίνεται έμφαση στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και παρέχεται ένα σαφές, συνεκτικό και συστηματικό πλαίσιο δράσης για την βελτίωσή της υφιστάμενης κατάστασης. Περιλαμβάνει ειδικούς, μετρήσιμους, εφικτούς στόχους και χρονικά καθορισμένες δεσμεύσεις, ενώ καθορίζει και την κατεύθυνση διαφύλαξης και προαγωγής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, από κάθε είδους κινδύνους και παραβιάσεις. Στο περιεχόμενο του Σχεδίου Δράσης τίθενται κατευθυντήριες γραμμές για όλες τις διοικητικές, κυβερνητικές, νομοθετικές και δικαστικές δομές για τα θέματα αρμοδιότητάς τους, αλλά ταυτόχρονα χρησιμεύει και ως πλαίσιο αναφοράς και «συγκρίσιμο δείκτη» για φορείς, θεσμούς και διεθνή όργανα, όσον αφορά στην

εφαρμογή και υλοποίηση από την χώρα μας, πολιτικών και δράσεων που άπτονται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων» (Υπουργείο Δικαιοσύνης, 2013).

Για τον σκοπό αυτό υπάρχουν άξονες συγκεκριμένων επιμέρους πολιτικών με αντίστοιχες δράσεις. Ο πρώτος άξονας είναι η συνεχής βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου, προκειμένου να είναι πιο αποτελεσματικό για την καταπολέμηση της βίας και του trafficking (Διεθνείς Συμβάσεις και εθνική νομοθεσία). Δεύτερος άξονας είναι η εγκατάσταση μόνιμου δικτύου δομών σε όλη την επικράτεια για την προστασία των γυναικών με συμβουλευτικά κέντρα, ξενώνες γυναικών κ.λπ. αποσκοπώντας στην καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης σχετικά με τις υποχρεώσεις (τι έχει γίνει μέχρι τώρα, από την συνεισφορά των επιμέρους Υπουργείων, Φορέων). Τρίτος και τελευταίος άξονας είναι η λειτουργία μηχανισμού εποπτείας και συντονισμού των κρατικών δράσεων και της αποτελεσματικότητας της πολιτικής, που ακολουθείται στον τομέα της προστασίας των γυναικών (Εφαρμογή - Παρακολούθηση και αξιολόγηση της δράσης), με χρονοδιαγράμματα για την χρονική περίοδο 2014-2016 (Υπουργείο Δικαιοσύνης, 2009 και 2013).

Στα πλαίσια αυτά έχει προγραμματιστεί επιπλέον και η υλοποίηση στοχευμένων δράσεων για την ενίσχυση των μηχανισμών για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων (trafficking), οι οποίες έχουν ενταχθεί και θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΣΠΑ, και αφορούν Υπουργεία και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου σε όλη την Ελλάδα.

«Συγκεκριμένα, οι δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν αφορούν σε δυο κατηγορίες:

α. Δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης σε θέματα trafficking που απευθύνονται:

- σε δημόσιους λειτουργούς και στελέχη συναρμοδίων υπουργείων και άλλων φορέων. Οι ενέργειες αυτές σκοπεύουν να συνδράμουν αποφασιστικά στην πρόληψη και καταπολέμηση του φαινομένου της παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων με αποτέλεσμα την οικονομική και σεξουαλική εκμετάλλευσή τους.
- στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού για τη διάσταση, τις μορφές, τις αιτίες και τις επιπτώσεις του φαινομένου του trafficking με στόχο την

πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων» (Υπουργείο Δικαιοσύνης, 2013).

β. Σύσταση Εθνικού Μηχανισμού συλλογής και επεξεργασίας στοιχείων

«Ανάπτυξη και εγκατάσταση ενός εθνικού μηχανισμού συλλογής και επεξεργασίας ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων που σχετίζονται με το φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων (άνδρες, γυναίκες, παιδιά) στην Ελλάδα. Σκοπός του Μηχανισμού είναι να παρέχει αξιόπιστη και επικαιροποιημένη πληροφόρηση όπως επίσης και να αποτελέσει εργαλείο επικοινωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων ώστε να συμβάλλει στην παρακολούθηση της πορείας του trafficking, στην παροχή αρωγής στα θύματα και στη δίωξη των διακινητών» (Υπουργείο Δικαιοσύνης, 2013).

Από την μελέτη του εθνικού σχεδίου δράσης προκύπτει, ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής θα πρέπει να συνοδεύεται από τις κατάλληλες δομές και διαδικασίες. Απαραίτητα θα πρέπει να υφίσταται το κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο, θεσμοί και υπηρεσίες που θα σέβονται και θα προστατεύουν το πλήρες εύρος των ατομικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων (Φραγκέτη και Κροκίδα, 2014). Παράλληλα πρέπει να υπάρχει ένα πλαίσιο αρχών και κατευθύνσεων για τη διάπλαση και ανάδειξη υπευθύνων και ελεύθερων πολιτών, μέσα στο οποίο να προέχει η καλλιέργεια της ηθικής συνείδησης, του καθήκοντος, ο σεβασμός στους νόμους και στους θεσμούς. Η εφαρμογή των κανόνων δεοντολογίας που προσδιορίζουν τη συμπεριφορά, των δημοσίων λειτουργιών απέναντι στα άτομα-εξυπηρετούμενους, ανεξάρτητα από τα ατομικά, εθνολογικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά, έτσι ώστε να γίνονται σεβαστά τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ωστόσο παρόλη την θεωρητική πληρότητα των ληπτέων μέτρων της πολιτείας στο σχέδιο δράσης, προκύπτουν αρκετά σημεία αμφισβητήσεως τόσο σχετικά με τις δυνατότητες ρεαλιστικής εφαρμογής όσο και με αποτελεσματικότητά του. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης επισημαίνει συγκεκριμένα, ότι αδύνατο σημείο στην μέχρι σήμερα πορεία της δημόσιας διοίκησης, αποτελεί ο συντονισμός πολιτικής και των επιμέρους δράσεων, ιδιαίτερα όταν εμπλέκονται πολλοί και διαφορετικοί αρμόδιοι φορείς και υπηρεσίες σε διαφορετικά επίπεδα (Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, 2015). Επιβαρυντικό παράγοντα στον συντονισμό, αλλά και γενικότερα στην δυνατότητα απρόσκοπτης υλοποίησης του εθνικού σχεδίου, αποτελεί η άσχημη οικονομική κατάσταση που βρίσκονται τα δημοσιονομικά του

κράτους, καθώς τίθεται ζήτημα εξασφάλισης των απαραίτητων πόρων καθώς και κανονικής ροής της χρηματοδότησης των προτεινόμενων πολιτικών.

Το αρμόδιο γραφείο για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων επισημαίνει ότι εγκύπτουν πρακτικά θέματα σχετικά με τα χρονοδιαγράμματα εφαρμογής των σχεδιαζόμενων προγραμμάτων, τόσο για τις προγραμματισμένες δράσεις, όσο και για τα μέχρι πρότινος εφαρμοζόμενα μέτρα, όπως π.χ. έγκυρη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, νομική υποστήριξη – προστασία αυτών και αποζημίωσή τους, αντιμετώπιση της διαφθοράς στον κρατικό μηχανισμό, γραφειοκρατία, αντιμετώπιση του ρατσισμού και του στιγματισμού. Επιπλέον ζητήματα προκύπτουν για την υλοποίηση της απαιτούμενης μέριμνας που πρέπει να προβλέπεται για τα θύματα (ανήλικοι, ενήλικοι, άνδρες, γυναίκες, παιδιά), όσον αφορά την φυσικής τους προστασία από τα κυκλώματα, αλλά και σχετικά με θέματα φιλοξενίας, υγειονομικής περίθαλψης, ψυχολογικής υποστήριξης, επαναπατρισμού ή παροχής ασύλου (Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, 2014).

Η μέχρι σήμερα εμπειρία αποδεικνύει για τα προαναγραφόμενα, ότι αποτελούν σημαντικά στοιχεία αδυναμίας που είχαν ως αποτέλεσμα την ακύρωση πολλών ανάλογων προσπαθειών. Επιπλέον ως σημεία κριτικής στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των πολιτικών αντιμετώπισης του trafficking που προβάλλονται από πολλούς ερευνητές και ειδικούς αναφέρονται τα κάτωθι:

Σύμφωνα με την Τριανταφυλλίδου, η πολιτική που ακολουθείται στη χώρα μας, όσον αφορά την αντιμετώπιση της νόμιμης και παράνομης μετανάστευσης, από και προς τη χώρα μας, είναι μία από τις αιτίες που διευκολύνει την διακίνηση των θυμάτων του trafficking. Η Ελλάδα έγινε χώρα υποδοχής μαζικής μετανάστευσης από χώρες των Βαλκανίων κατά τη δεκαετία του 1980 και από χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, κατά την δεκαετία του 1990. Το μεταναστευτικό ρεύμα εκείνης της εποχής, εξελίχθηκε με απίστευτα γρήγορους ρυθμούς και βρήκε την Ελλάδα να μην είναι προετοιμασμένη σε υπηρεσίες και υποδομές για την άφιξη τόσο μεγάλου αριθμού μεταναστών (Triandafyllidou, 2009, pp.159-77). Η δε πολιτική της ΕΕ δίνει έμφαση στην προσπάθεια αποθάρρυνσης και σφράγισης των εξωτερικών της συνόρων και λιγότερο στην ικανότητα των μελών της για προστασία μεταναστών-θυμάτων και ενίσχυση όλων εκείνων που έχουν ανάγκη διεθνούς προστασίας (Διεθνής Αμνηστία,

2013, σελ.8). Επίσης η χώρα μας δεν απέκτησε την πλήρη δυνατότητα να διαχειριστεί τις απαιτήσεις ανά διαφορετική κατηγορία μεταναστών είτε αυτή αφορά την υποδοχή, την κράτηση, τον επαναπατρισμό, τις βιοποριστικές, οικονομικές, νομικές, κλπ. ανάγκες ανά διαφορετική πληθυσμιακή ομάδα, όπως αυτές προκύπτουν από τις αντίστοιχες δεσμεύσεις σε ευρωπαϊκό κυρίως επίπεδο (Dublin II, Schengen, 1999). Ακόμη και σήμερα εξακολουθούν να παρατηρούνται σημαντικά προβλήματα στην έκδοση αδειών παραμονής και ασύλου, ενώ η πρόσβαση στη διαδικασία δεν είναι απρόσκοπτη. Η δε απουσία των αρμοδίων υπηρεσιών ασύλου παρά τις προβλέψεις του σχετικού νόμου, και η μη ύπαρξη δυνατότητας δωρεάν νομικής αρωγής σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία από περιφέρειες της χώρας, αποτελούν εμπόδια (Αγγελίδης, 2014, σελ.74) στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κάνουν έμμεσα ευκολότερο το έργο των κυκλωμάτων διακίνησης.

Έτσι παρόλο το επικαιροποιημένο νομοθετικό πλαίσιο στην Ελλάδα διαφαίνεται ότι, δεν μπορεί να καταπολεμηθεί το εμπόριο ανθρώπων. Συγκεκριμένα παρά τις νομοθετικές ρυθμίσεις για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της πορνογραφίας και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, και την οργάνωση τμημάτων και οργανώσεων με αρμοδιότητες την πάταξη του trafficking και την προστασία των θυμάτων (όπως η Γενική Γραμματεία Ισότητας, τμήματα του ΥΠΕΣ, τηλεφωνικές γραμμές υποστήριξης, ΜΚΟ), οι αιτιάσεις ενάντια στο ελληνικό κράτος για ολιγωρία και αδράνεια αφθονούν. Όχι μόνο δε βοηθά στην επανένταξη των θυμάτων του, αλλά συντελεί στον περαιτέρω κοινωνικό αποκλεισμό τους (Παπακώστα, 2014, σελ.5).

Σε εκθέσεις της η Διεθνής Αμνηστία (2007,2013,2014) υπογραμμίζει την αποτυχία των ελληνικών αρχών να αναγνωρίζουν επακριβώς και εγκαίρως και να προστατεύουν τα δικαιώματα των ατόμων που έχουν πέσει θύματα εμπορίας με σκοπό την εξαναγκαστική πορνεία, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών ένταξης ή και επαναπατρισμού. Επισημαίνει τα κενά στην εφαρμογή της νομοθεσίας και στις διαδικασίες που πρέπει να καλυφθούν ώστε αυτές να συνάδουν με τα διεθνή πρότυπα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σχετικά με την εμπορία ανθρώπων. Η Διεθνής Αμνηστία ανησυχεί για τις συνεχιζόμενες αναφορές σχετικά με παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που οφείλονται σε ανεπάρκειες όχι τόσο στη νομοθεσία όσο στις πρακτικές. Αυτές περιλαμβάνουν την αποτυχία σεβασμού και προστασίας των

δικαιωμάτων των γυναικών-θυμάτων εμπορίας. Σημαντικός επικριτικός παράγοντας αποτελεί η ατιμωρησία για τις καταπατήσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την λειτουργία των υπηρεσιών και τα μέλη των σωμάτων ασφαλείας στην Ελλάδα, από όπου προκύπτει μια σειρά συστημικών ελλειμμάτων.

«Σε αυτά περιλαμβάνονται:

- Η παράλειψη της αστυνομίας ή των δικαστικών αρχών να διενεργούν έγκαιρες, διεξοδικές, αποτελεσματικές και αμερόληπτες έρευνες και να οδηγούν τους υπαιτίους στη δικαιοσύνη, και
- Η παράλειψη να εγγυηθούν το δικαίωμα σε αποτελεσματικά ένδικα μέσα. Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα θύματα όταν προσπαθούν να προσεγγίσουν τη δικαιοσύνη έχουν δημιουργήσει έλλειψη εμπιστοσύνης στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης για πολλούς από όσους ζουν στην Ελλάδα» (Διεθνής αμνηστία, 2014, σελ.44).

Η διεθνής αμνηστία καταλήγει στο συμπέρασμα, ότι οι ελληνικές κυβερνήσεις έχουν υπάρξει σταθερές στην απροθυμία τους να καταπιαστούν με αυτές τις δυσλειτουργίες και να προβούν στις απαραίτητες νομοθετικές και πρακτικές ενέργειες ώστε να αντιμετωπιστεί η κλίμακα και ο συστημικός χαρακτήρας των παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προτιμώντας αντ' αυτού να αρνούνται πλήρως τις καταγγελίες ή να τις προσπερνούν ως μεμονωμένα περιστατικά (Διεθνής αμνηστία, 2014).

Συνοπτικά η αξιολόγηση των πολιτικών σχετικά με το trafficking στην χώρα μας με βάση την εφαρμογή ανάλυσης SWOT δηλ. των θετικών και αρνητικών σημείων, όπως και της επισήμανσης των απειλών αλλά και των ευκαιριών που παρουσιάζονται, βάση της υφιστάμενης κατάστασης, συνοψίζεται στο ακόλουθο σχήμα.

Πίνακας 1 : Αξιολόγηση της παρούσας κατάστασης του trafficking στην Ελλάδα μέσω της Διαδικασίας της SWOT-Analysis

Δυνατά σημεία (Strengths)	Αδύνατα σημεία (Weaknesses)
• Υπάρχει η πολιτική βούληση και πρακτικές της κυβέρνησης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.• Υπάρχει ήδη ένα επικαιροποιημένο	• Ελλείψεις στην προστασία και τον έλεγχο των συνόρων.• Ύπαρξη διαφθοράς και συμβιβασμού των κρατικών αξιωματούχων.

εθνικό σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. •Υπάρχει βοήθεια των διεθνών οργανισμών και των ξένων ειδικών . •Έχουν καθιερωθεί εξειδικευμένοι φορείς για την καταπολέμηση της διακίνησης . •Υπάρχει συνεργασία με άλλα κράτη, μέσω των συντονιστών, καθώς και μέσω της διεθνούς δράσης. •Έχει δημιουργηθεί θετική και αρνητική εμπειρία για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.	•Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού της αστυνομίας και των εκτελεστικών οργάνων του νομοθετικού πλαισίου . •Έλλειψη φορέων οι οποίοι διαχειρίζονται την εξωτερική πολιτική για την αποκατάσταση των θυμάτων εμπορίας . •Έλλειψη τεχνικού εξοπλισμού για ειδική μάχη κατά των λαθρεμπόρων . •Ανάγκη για αλλαγές στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και τη νομοθεσία. •Έλλειψη ευαισθητοποίησης του κοινού μέσω προγραμμάτων εκπαίδευσης σχετικά με την εμπορία ανθρώπων και τους κινδύνους που ελλοχεύει .
Ευκαιρίες (Opportunities) •Αναδιάρθρωση των συνοριακών αστυνομικών δυνάμεων. •Επέκταση της καταπολέμησης της διακίνησης ανθρώπων σε περιφερειακό επίπεδο. •Βοήθεια από διεθνείς οργανισμούς και ξένους ειδικούς. •Αξιολόγηση του προσωπικού όσον αφορά την εφαρμογή και τα αποτελέσματα των πρακτικών για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. •Εκπλήρωση των υλικών και τεχνικών αναγκών. •Ίδρυση καταλυμάτων και κέντρων αποκατάστασης. •Οργάνωση της ευαισθητοποίησης του κοινού, μέσω προγραμμάτων εκπαίδευσης εντός και εκτός των	Απειλές (Threats) •Αυξημένος κίνδυνος λόγω οργανωμένου εγκλήματος. •Αύξηση των κοινωνικών προβλημάτων. •Απώλεια της εμπιστοσύνης του κοινού προς τους κρατικούς μηχανισμούς. •Αύξηση της διαφθοράς των κρατικών αξιωματούχων εμπλεκόμενων άμεσα ή έμμεσα με το φαινόμενο. •Αύξηση της εγκληματικότητας. •Καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. •Αυξημένος κίνδυνος μεταδιδόμενων ασθενειών.

σχολείων. • Αποτελεσματικότερος έλεγχος και συνέπεια, στην εφαρμογή των μέτρων αντιμετώπισης του φαινομένου.	

5. Ανασχεδιασμένες προτάσεις και στρατηγικές διαδικασίες αποτελεσματικής αντιμετώπισης και διαχείρισης του Trafficking στην Ελλάδα

Για την υπέρβαση τέτοιων συμβατικών δομών οργάνωσης των αρμοδίων ελληνικών υπηρεσιών που μέχρι σήμερα επωμίζονταν το αντικείμενο της αντιμετώπισης τέτοιων κοινωνικών εγκληματικών φαινομένων-παρεκτροπών, όπως αυτού του trafficking, προτείνεται ο καθορισμός ενός οργανωτικού σχήματος που θα εμφανίζει ως βάση μια σύνθετη Μητρική Οργάνωση (Matrix Organisation). Η ουσία της Οργάνωσης αυτής είναι η σύζευξη τριών διαστάσεων, της εξειδικευμένης διάστασης έργου (Project Dimension), της υποστηρικτικής λειτουργικής διάστασης (Functional Dimension) και τέλος τη διάστασης της γεωγραφικής κατάτμησης σε ενιαίες επιχειρησιακές δραστηριότητες (Geographical Segmentation Dimension) (Frese, 1998). Έτσι επιτυγχάνεται από τη μια μεριά η δημιουργία εξειδικευμένων ομάδων έργου (Project teams) με ένα ευρύ φάσμα σύνθεσης ειδικών γνώσεων και δεξιοτήτων που να εμφανίζουν αποτελέσματα γρήγορα και μετρήσιμα, και από την άλλη η ανάπτυξη και η στήριξη των ομάδων αυτών με νέες, αλλά και αναδιαρθρωμένες Διευθύνσεις, οι οποίες θα είναι σε θέση, με βάση την τελευταία προαναφερθείσα διάσταση, να διεισδύσουν στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής που τους ενδιαφέρει και να τις αντιμετωπίσουν ανάλογα (Frese, 1998; Burke, 1999). Τελική στόχευση της όλης αυτής οργανωτικής προσπάθειας είναι το ίδιο το φαινόμενο του trafficking να καταστεί από έγκλημα «χαμηλού κινδύνου- υψηλού κέρδους» σε έγκλημα «υψηλού κινδύνου- χαμηλού κέρδους» (Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, Σχέδιο ΙΑΡΕΙΑ, 2006).

Απώτερος στόχος της πολιτικής που θα πρέπει να εφαρμοστεί στην Ελλάδα για την αντιμετώπιση του trafficking, είναι να ενδυναμωθεί ο συντονισμός των δράσεων, η διαχειριστική διαδικασία, η νομική προστασία και η επικοινωνιακή πρακτική έτσι ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των τρόπων αντιμετώπισης του φαινομένου.

Η ενδυνάμωση της οργανωτικής δομής και της επικοινωνιακής πρακτικής συνεπάγονται την επίτευξη ενός διαδραστικού επιπέδου επικοινωνίας με στοχευμένες υπηρεσίες, φορείς και ομάδες, με αποκεντρωμένο χαρακτήρα στους κρίσιμους τομείς και σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης στις οποίες θα επικεντρωθεί εγκαίρως και αποτελεσματικά. Για το σκοπό αυτό κρίνεται απαραίτητη η ενίσχυση της οργανωτικής δομής της ήδη υπάρχουσας εξειδικευμένης Γραμματείας, η οποία θα ασκεί ποιοτική επικοινωνιακή πολιτική και συντονισμό των αποκεντρωμένων υπηρεσιών σε θέματα καταπολέμησης της διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων στην Ελλάδα.

Η νέα προτεινόμενη Οργανωτική Δομή τύπου Μήτρας (Matrix Organization), θα οφείλει να εμφανίζει τα παρακάτω λειτουργικά χαρακτηριστικά δομημένα πάντα επί τη βάση των τριών διαστάσεων της. Συγκεκριμένα:

- *Η Λειτουργική Διάσταση*, θα πρέπει να εμφανίζει τα χαρακτηριστικά μιας υποστηρικτικής, ως προς τα Έργα, διάστασης που θα προέρχεται από τα ήδη υπάρχοντα έμπειρα και εξοικειωμένα με το φαινόμενο του trafficking λειτουργικά κέντρα (πχ. Αρμόδιες Υπηρεσίες Υπουργείων, ΜΚΟ, Δ.Ο.Μ κλπ)
- *Η Γεωγραφική Διάσταση*, θα πρέπει να εφαρμόζει και να ελέγχει την έκβαση της πορείας των συγκεκριμένων έργων-δράσεων σε κάθε Γεωγραφική Περιφέρεια και στις γεωγραφικές υποδιαιρέσεις αυτής (αντιπεριφέρειες, δήμους κλπ). Βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική λειτουργία της είναι η σύσταση ειδικής Διεύθυνσης, η οποία θα απαρτίζεται από τέσσερα τμήματα:

Τμήμα 1: Διοικητικό

Τμήμα 2: Οικονομικό

Τμήμα 3: Νομικό

Τμήμα 4: Μηχανοργάνωσης

(Wysocki, 2014; Πάττα, 2015, σελ. 6)

- *Η Διάσταση Έργων*, θα πρέπει να προγραμματίζει και να σχεδιάζει συγκεκριμένα έργα με στόχους και ενέργειες από τη μορφονομία των οποίων θα κριθεί σε μεγάλο βαθμό η έκβαση της όλης επιχειρησιακής προσπάθειας. Στη συγκεκριμένη μάλιστα περίπτωση τα επιδιωκόμενα βασικά έργα μπορεί να είναι:

- *Έργο 1: Πρόληψη του Human Trafficking ενηλίκων και παιδιών*

Στόχος 1.1: Υλοποίηση εκπαιδευτικών- επιμορφωτικών προγραμμάτων και άλλων κοινωνικών δράσεων τα οποία θα απευθύνονται στο ευρύτερο κοινωνικό

σύνολο (εκπαιδευτικά ιδρύματα, ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, φορείς- υπηρεσίες κτλ.) πάνω σε θέματα trafficking.

Ενέργεια 1.1: Επάνδρωση ειδικής ομάδας εντός του Διοικητικού Τμήματος σε κάθε Περιφέρεια για την οργάνωση και διεκπεραίωση ενεργειών και δράσεων (π.χ. επιλογή χώρου, χρόνου, διάρκειας και εισηγητών, προϋπολογισμού κτλ.), οι οποίες θα υλοποιούν τα παραπάνω. Η ομάδα αυτή θα είναι υπεύθυνη και για την επικοινωνιακή πολιτική που θα εφαρμοστεί από κάθε Περιφέρεια για την προβολή του έργου της στο κοινωνικό σύνολο (Πάττα, 2015, σελ. 6-7)

Στόχος 1.2: Δημιουργία μηχανισμού ελέγχου των δράσεων που σχετίζονται με το trafficking.

Ενέργεια 1.2: Σύσταση ομάδας ελεγκτών κατά Περιφέρεια, στα πλαίσια των καλών πρακτικών της ΕΕ, η οποία θα παρακολουθεί με συχνούς ελέγχους την πορεία υλοποίησης των εκπαιδευτικών- επιμορφωτικών προγραμμάτων, των άλλων κοινωνικών δράσεων καθώς και των εξαγγελθέντων κοινωνικών δράσεων κατά του trafficking, από τα ήδη υπάρχοντα έμπειρα και εξοικειωμένα με το φαινόμενο λειτουργικά κέντρα (πχ. Αρμόδιες Υπηρεσίες Υπουργείων, ΜΚΟ, Δ.Ο.Μ κλπ). Επίσης θα γίνεται έλεγχος ο οποίος θα σχετίζεται με την απορρόφηση των αντίστοιχων κονδυλίων για τις δράσεις αυτές. Επισημαίνεται ότι η ομάδα ελεγκτών επικεντρώνεται στο κατά πόσο γίνεται απορρόφηση των οικονομικών πόρων- κονδυλίων (οι οποίοι διατίθενται είτε από την Ευρωπαϊκή Ένωση, είτε από τον κρατικό προϋπολογισμό ή από άλλες πηγές) και όχι στην προέλευσή τους (Μίχα, 2014, σελ.13).

Στόχος 1.3: Συντονισμός

Ενέργεια 1.3: Το Τμήμα 1- Διοικητικό αφού επανδρώσει την ειδική ομάδα για την οργάνωση και διεκπεραίωση ενεργειών και δράσεων, θα συνεργαστεί με το Τμήμα 2-Οικονομικό για την διάθεση των απαραίτητων κονδυλίων. Η σύσταση της ελεγκτικής ομάδας θα γίνεται από το Τμήμα 1- Διοικητικό της αρμόδιας περιφερειακής Διεύθυνσης για το trafficking και μετά το πέρας των ελέγχων θα κατατίθεται έκθεση επιθεώρησης στο προαναφερθέν Τμήμα καθώς και στο Τμήμα 2- Οικονομικό. Στη συνέχεια τα στοιχεία αυτά θα προωθούνται από το Τμήμα 1- Διοικητικό στο Τμήμα 4- Μηχανοργάνωσης για επεξεργασία και εξαγωγή στατιστικών στοιχείων και αξιολόγησης.

- *Έργο 2: Προστασία*

Στόχος 2.1: Νομική προστασία θύματος

Ενέργεια 2.1: Σύσταση ομάδας νομικών (ποινικολόγων και εγκληματολόγων) για την παροχή συνεχούς και δωρεάν νομικής κάλυψης καθώς και όλων των απαραίτητων διαδικασιών που προβλέπονται στα αναγνωρισμένα θύματα του trafficking.

Στόχος 2.2: Ειδικό δίκτυο κέντρων παροχής περίθαλψης στα θύματα

Ενέργεια 2.2: Διοχέτευση τμήματος των κονδυλίων από το Οικονομικό Τμήμα για αναμόρφωση και περαιτέρω στήριξη ήδη υπάρχοντος κέντρου περίθαλψης και εξειδίκευσή του πάνω σε περίθαλψη, αποκλειστικά των θυμάτων του trafficking

Στόχος 2.3: Συντονισμός

Ενέργεια 2.3: Για την προστασία, είτε νομική είτε παροχή περίθαλψης, ο συντονισμός των παραπάνω ενεργειών (Ενέργεια 2.1 και Ενέργεια 2.2) θα υλοποιείται από το Διοικητικό Τμήμα της κάθε Περιφέρειας (Τμήμα 1). Το συγκεκριμένο Τμήμα θα συνεργαστεί με τα ήδη υπάρχοντα έμπειρα και εξοικειωμένα με το φαινόμενο του trafficking λειτουργικά κέντρα, για την παροχή νομικής κάλυψης και περίθαλψης στα θύματα. Στη συνέχεια με εσωτερικό συντονισμό (μέσα στην ίδια Διεύθυνση), τα αρμόδια Τμήματα (Τμήμα 3-Νομικό και Τμήμα 2-Οικονομικό) θα επιληφθούν των ενεργειών τους (Μίχα, 2014, σελ.25-26).

- *Έργο 3: Αντιμετώπιση- Δίωξη*

Στόχος 3.1: Συνεχής παρακολούθηση των Οδηγιών και των συστάσεων της ευρωπαϊκής ένωσης, για την εναρμόνιση- προσαρμογή του νομοθετικού πλαισίου των κρατών- μελών σχετικά με το φαινόμενο του trafficking.

Ενέργεια 3.1: Το Τμήμα 3- Νομικό της αρμόδιας περιφερειακής Διεύθυνσης για το trafficking, θα πρέπει να παρακολουθεί συνεχώς και αδιαλείπτως τις Οδηγίες της ευρωπαϊκής ένωσης προς υιοθέτηση από τα κράτη μέλη, καθώς και να εισηγείται προτάσεων σχετικών με τις συστάσεις της τελευταίας προς τα αρμόδια Υπουργεία, προς εφαρμογή.

Στόχος 3.2: Συνεχής αναθεώρηση της υπάρχουσας νομοθεσίας, ποινικοποίηση του αδικήματος της εμπορίας ανθρώπων και χαρακτηρισμός του trafficking ως οργανωμένο έγκλημα.

Ενέργεια 3.2: Το Τμήμα 3- Νομικό της αρμόδιας περιφερειακής Διεύθυνσης για το trafficking, προχωρά στον εντοπισμό των αδύνατων σημείων της υπάρχουσας νομοθεσίας στη χώρα μας καθώς και στην παρακολούθηση των οδηγιών και των

συστάσεων της ευρωπαϊκής ένωσης σχετικά με το φαινόμενο. Κατόπιν τούτου, εισηγείται υλοποιήσιμων νομικών προτάσεων προς τα αρμόδια Υπουργεία, για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου (ΚΕ.ΣΥ.Δ.Ε.Π, 2011, σελ. 4-5).

Στόχος 3.3: Συντονισμός

Ενέργεια 3.3: Το Τμήμα 1- Διοικητικό της αρμόδιας περιφερειακής Διεύθυνσης για το trafficking, διεκπεραιώνει την επικοινωνία (έντυπη, ηλεκτρονική και τηλεφωνική) με τα αρμόδια Υπουργεία, μετά από εσωτερική συνεργασία με το Νομικό Τμήμα- Τμήμα 3 και αντιστρόφως και κοινοποιεί στις υπόλοιπες λειτουργικές μονάδες τις προτάσεις.

- *Έργο 4: Αξιολόγηση εφαρμογής υλοποίησης των Έργων*

Στόχος 4.1: Αξιολόγηση των δράσεων όλων των παραπάνω Έργων.

Ενέργεια 4.1: Μετά τη συλλογή στοιχείων εφαρμογής των ενεργειών για την υλοποίηση των Έργων 1,2 και 3 ο Διευθυντής θα προχωρήσει σε σύσκεψη με τις ομάδες εργασίας όλων των Τμημάτων έτσι ώστε να αξιολογηθεί η αποτελεσματική εφαρμογή των ενεργειών που έγιναν για την υλοποίηση των προαναφερθέντων Έργων.

Στόχος 4.2: Επεξεργασία συλλεχθέντων στοιχείων για την εξαγωγή στατιστικών αποτελεσμάτων κατά τόπους

Ενέργεια 4.2: Στο Τμήμα 4- Μηχανοργάνωσης θα κατατίθενται όλα τα στοιχεία από την Ενέργεια 4.1, καθώς και όλα τα στοιχεία που κατέχει το Τμήμα 1- Διοικητικό. Αφού συγκεντρωθούν και μηχανογραφηθούν, θα τίθενται υπό επεξεργασία και θα μορφοποιούνται καταλλήλως έτσι ώστε να γίνει εφικτή η εξαγωγή ενός τελικού στατιστικού έργου.

Στόχος 4.3: Συντονισμός

Ενέργεια 4.3: Μετά την εξαγωγή των τελικών στατιστικών αποτελεσμάτων το συγκεντρωτικό στατιστικό έργο θα αποστέλλεται στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης (Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, 2014).

6. Συμπεράσματα

Διαφαίνεται μέσω της παρούσας διερεύνησης των εφαρμοζόμενων πολιτικών, ότι είναι πολύ δύσκολη η αντιμετώπιση του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων σε επίπεδο χώρας, μονομερώς. Επίσης, η εφαρμογή των πρακτικών διαχείρισης του trafficking στην Ελλάδα τόσο σε επίπεδο στρατηγικών όσο και σε επιχειρησιακών

δράσεων, παρουσιάζεται ανεπαρκής. Ενώ σε θεωρητικό επίπεδο φαίνεται να οργανώνονται, προωθούνται και υλοποιούνται προγράμματα πρακτικών αντιμετώπισης και διαχείρισης του φαινομένου, ουσιαστικά σε πρακτικό επίπεδο το σύστημα παρουσιάζει τρωτά σημεία. Επίσης, αν και τα οικονομικά κονδύλια που χορηγούνται για την πρόληψη και αντιμετώπιση του trafficking στην Ελλάδα από την Ευρωπαϊκή Ένωση φαίνεται να απορροφούνται επαρκώς μέσω υλοποίησης προγραμμάτων, εντούτοις δεν εμφανίζονται ακόμη επίσημα αποτελέσματα τα οποία ελέγχουν και αξιολογούν αντικειμενικά την υλοποίηση των προγραμματισμένων δράσεων κατά του trafficking. Από την μελέτη των πολιτικών οδηγούμαστε επίσης στο συμπέρασμα ότι όσον αφορά το trafficking στην Ελλάδα, δεν έχει αναπτυχθεί συνεχές και κυρίως προσανατολισμένο πάνω σε έργα στρατηγικό σχέδιο, το οποίο εφαρμόζεται, ενημερώνεται και προσαρμόζεται στα δεδομένα της χώρας σύμφωνα με τις μεταβολές και τις εξελίξεις που παρουσιάζονται στο φαινόμενο αυτό. Ειδικότερα ο συντονισμός και η επικοινωνιακή πολιτική σε θέματα που σχετίζονται με το φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων διαφαίνεται να κινείται σε χαμηλό επίπεδο καθώς η αποτελεσματικότητα των δράσεων δεν είναι η αναμενόμενη, γεγονός που καθιστά την ασκούμενη κριτική αρκούντος τεκμηριωμένη.

7. Βιβλιογραφία

7.1 Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

1. **Beare, M.E., (1997), "Corruption and organized crime: lessons from history", *Crime, Law and Social Change*, 28(2), pp.155-72**
2. **Burke, R., (1999), *Project Management, Planning & Control Techniques*, NY: John Wiley & Sons Ltd.**
3. **Davies J., *The role of migration policy and sustaining trafficking harm*, Migration Research Centre University of Sussex, <http://ww.belgium.iom.int/STOPtrafficking/conference/Papers/OSLO.pdf>**
4. **Emke-Poulopoulou I., (2001), "Trafficking in Women and Children: Greece, a country of destination and trans", MMO Working Paper 2, references M.Beare, 1997, p.21.- Ph.Williams, 1997a, pp.4-5.**
5. **Frese E., (1998), *Grundlagen der Organisation: Konzept- Prinzipien - Strukturen*, 7 Aufl., Wiesbaden, Verlag Gabler**

6. **International Organization for Migration (IOM), (2000),** *There are Ways to Curb the Worldwide Traffic in Migrants*, Trafficking in Migrants, (Geneva, SWI) <http://www.iom.int/iom/publications/entry.htm>
7. **Jeong-Yeoul K., (2010)** *The EU's Fight against Trafficking in Human Beings for the Purpose of Sexual Exploitation: Recent Legislation and Measures, and Focal Points Requiring Attention*, **Diss. Masaryk University**
8. **Karakatsanis, N., M., and Swarts J., (2003),** “**Migrant Women, Domestic Work and the Sex Trade in Greece: A Snapshot of Migrant Policy in the Making**”, *Greek Review of Social Research*, 110, pp. 239-270
9. **Konrad H., (2002),** “**Trafficking in Human Beings: The Ugly Face of Europe**”, *Helsinki Monitor* 13(3), pp. 260-71
10. **MC Kinley B., Klekowski von Koppenfels A., Laczko F., (2001),** “*Voluntary or forced, international migration is a global phenomenon that requires international cooperation among nations*”, **FORUM for Applied Research and Public Policy**
11. **Papanicolaou G., (2008),** “**The Sex Industry, Human Trafficking and the Global Prohibition Regime: A Cautionary Tale from Greece**” *Trends in Organized Crime* 11(4), pp. 379-409
12. **Patta E., et. al., (2015),** “*Trafficking as a major social issue. Rethinking the management policy and practise to face this phenomenon, with the implementation of projects oriented organisational structures and strategic processes*” **International Conference on Advances in Education and Social Sciences, 12-14 October 2015, Istanbul, Turkey**
13. **Salt J., (2000),** “**Trafficking and Human Smuggling: A European Perspective**”, *International Migration*, Volume 38 (3), pp. 31–56, Special Issue 1
14. **Triandafyllidou A., (2009),** “**Greek Immigration Policy at the Turn of the 21st Century. Lack of Political Will or Purposeful Mismanagement?**” *European Journal of Migration and Law* 11, pp. 159-77
15. “**There Are Ways To Curb the Worldwide Traffic in Migrants**”, (2000), http://www.iom.int//DOCUMENTS/PUBLICATION/EN/tm_21.pdf
Trafficking in Migrants, Quarterly Bulletin, No. 21

16. **U.S. department of State**, 2014, "Trafficking in Persons" <http://www.state.gov/documents/organization/226846.pdf> (Πρόσβαση 02 Οκτωβρίου 2016)
17. **Williams Ph.**, (1997), "Trafficking in women and children: A market perspective", *Transnational Organized Crime, Volume 3* (4), pp. 145-170
18. **Wysocki K. R.**, (2014), *Effective Project Management: Traditional, Agile, Extreme, 7th Edition*, NY : John Wiley & Sons Ltd.

7.2 Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

1. **Αγγελίδης Δ.**, (2014), 'Υπηρεσία ασύλου. Από το ολότελα στο λίγο καλύτερα', Η εφημερίδα των συντακτών, 21 Δεκεμβρίου 2014
2. **Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας Κλάδος Ασφάλειας Διεύθυνση Δημόσιας Ασφάλειας (ΚΕ.ΣΥ.Δ.Ε.Π.)**, (2011), *Έκθεση για το οργανωμένο έγκλημα στην Ελλάδα*
3. **Βαρτελάτου Ρ.**, (2013), *Human Trafficking Μια σύγχρονη μορφή δουλείας*, Διαθέσιμο από το δικτυακό τόπο: <http://psychografimata.com/3165/human-trafficking/>, (πρόσβαση 12 Οκτωβρίου 2014)
4. **Γραφείο για την παρακολούθηση και την καταπολέμηση της εμπορίας και διακίνησης ανθρώπων**, 2014, *Έκθεση για την Εμπορία και Διακίνηση Ανθρώπων*, http://photos.state.gov/libraries/greece/325288/pdf/Greece_Final_Published_TIP_Report_GR_EEK.pdf, (πρόσβαση 13 Οκτωβρίου 2015)
5. **Γραφείου παρακολούθησης και καταπολέμησης της εμπορίας και διακίνησης, ανθρώπων, έκθεση 2015** http://photos.state.gov/libraries/greece/325288/pdf/Greece_Final_Published_TIP_Report_GREEK.pdf
6. **Λεσφινιώτου Ρ.** (1999), *Εμπορία ανθρώπων: Συνοπτική περιγραφή της γενικής κατάστασης στην Ελλάδα κατά το έτος 1999*, Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, Αθήνα
7. **Διεθνής Αμνηστία**, (2013), 'Επικίνδυνη πρόσβαση. Ζωή σε κίνδυνο στην πύλη της Ευρώπης', <http://www.amnesty.org.gr/wp-content/uploads/2013/07/Enter-at-your-peril-briefing.pdf> (πρόσβαση 06 Οκτωβρίου 2014)
8. **Διεθνής Αμνηστία**, (2014), 'Κράτος εν κράτει: Κουλτούρα κακομεταχείρισης και ατιμωρησίας στην ελληνική αστυνομία', <http://www.amnesty.org.gr/recordings-of-amnesty-internationals-presence->

- [support-structures-for-victims-of-trafficking-and-domestic-violence](#) (πρόσβαση 06 Οκτωβρίου 2014)
9. **Ελευθεροτυπία**, **24.7.2002**, *''Εμπόριο λευκής σαρκός με τη διευκόλυνση της αστυνομίας''*
 10. **Ελευθεροτυπία**, **1.3.2002**, *''Δημοτική βιομηχανία παράνομων αδειών''*
 11. **Έθνος**, **1.12.1995**, *''Φουντώνει η διαφθορά. Νονοί στην αστυνομία''*
 12. *''Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά της βίας των γυναικών, των παιδιών και του trafficking, 2009''*, <http://news.in.gr/greece/article/?aid=1078774>
 13. **Ελληνική Αστυνομία**, (2005), *''Τα εγκληματικά δίκτυα στην Ελλάδα''*, *Ετήσια Έκθεση για το οργανωμένο έγκλημα στην Ελλάδα*, **σελ. 10-14, σελ. 26-27.**
 14. **Έμκε – Πουλοπούλου Ι.**, (2002), *''Παράνομη διακίνηση και εμπορία γυναικών και παιδιών στις χώρες της ΕΕ. Η περίπτωση της Ελλάδας''*, Επιστημονική Ημερίδα, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Αθήνα
 15. **Κασιμάτη Κ.**, (2003), *Κοινωνικός Σχεδιασμός και Αξιολόγηση – Μέθοδοι και πρακτικές*, Αθήνα, Εκδόσεις Gutenberg
 16. **Κόφφας Σ.**, (2011), *Σχέδιο λειτουργίας κοινωνικής υπηρεσίας για ανήλικους ασυνόδευτους αλλοδαπούς στο Μόναχο της Γερμανίας*, *Κοινωνική Εργασία*, **102, σελ. 95-110**
 17. **Λάγγαρης** (2008), *''Trafficking: Το δουλεμπόριο του 21ου αιώνα''*, <http://www.elesme.gr/elesmegr/periodika/t46/t4606.html> (πρόσβαση 12 Νοεμβρίου 2013).
 18. **Λαζος Γρ.** (2002), *Πορνεία και διεθνική σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα - Η εκδιδόμενη*, Καστανιώτης
 19. **Μίχα Ε.**, (2014), *Πρακτικός νομικός οδηγός για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων*, http://stoptrafficking.gr/images/information_material/Stop%20Trafficking_no_mikos_odigos_A5_PRINT.pdf, (πρόσβαση 06 Οκτωβρίου 2016)
 20. **Ξυγκάκη Ζ.**, και **Σαμαντούρα Β.**, (2013), *Human Trafficking Το σύγχρονο Δουλεμπόριο*, Ερευνητική εργασία Α' τετραμήνου, σελ. 33-35
 21. **Παπακώστα Κ.**, (2014), *''Trafficking: το πολλαπλό πρόσωπο του κοινωνικού αποκλεισμού''*, <http://www.academia.edu/553876/Trafficking> (πρόσβαση 05 Νοεμβρίου 2014)

22. Ταμιχτσής Ι., (2008), *''Το έγκλημα της παράνομης διακίνησης και εκμετάλλευσης ανθρώπων. Μια συνοπτική παρουσίαση του ζητήματος''*, Ποινικό Δίκαιο 10/2008 (ΕΤΟΣ 11ο)
23. Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, ΕΣΠΑ 2007-2013, Δράσεις καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων (Trafficking), <http://www.espa.gr/el/Pages/ProclamationsFS.aspx?item=2369>, (πρόσβαση 12 Φεβρουαρίου 2014)
24. Υπουργείο Δικαιοσύνης, Γενική Γραμματεία διαφάνειας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων, (2013), *''Ανθρώπινα Δικαιώματα Εθνικό Σχέδιο Δράσης''*, Αθήνα, <http://www.opengov.gr/ministryofjustice/?p=4941> (πρόσβαση 10 Σεπτεμβρίου 2014)
25. Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, Ελληνική Αστυνομία, (2006), *''Σχέδιο δράσης ΙΛΑΕΙΡΑ''* http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1717&Item (πρόσβαση : 12 Οκτωβρίου 2014)
26. Φραγκέτη Κ. & Κροκίδα Μ., 2016, *Νομική προσέγγιση της βίας κατά των γυναικών*, <http://www.dstripolis.gr/content/%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CE%AD%CE%B3%CE%B3%CE%B9%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B2%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B3%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD>, (πρόσβαση, 25 Σεπτεμβρίου 2016)
27. *Πως θα εφαρμόσετε μια Ανάλυση SWOT στην επιχείρησή σας (2016)*, <http://epixeirein.gr/2009/07/31/swot-analysis-efarmogi/> (πρόσβαση, 18 Σεπτεμβρίου 2016)